

Hepatica falconeri

Foto: Harrie de Vries

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Hepatica* is afgeleid van het Griekse woord 'hepar', wat 'lever' betekent, en verwijst naar de lobben van het blad die enigszins lijken op de menselijke lever. Om deze reden werd de plant vroeger, volgens de signatuurleer, gebruikt als geneesmiddel tegen leveraandoeningen. Het soort-epitheton *falconeri* is een eerbetoon aan de Schotse botanicus en paleontoloog Hugh Falconer (1808-1865), die een belangrijke rol speelde in de verkenning van de flora van India en de Westelijke Himalaya.

Taxonomie

Hepatica falconeri is een vaste, kruidachtige plant uit de Ranonkelfamilie. De soort is taxonomisch gezien interessant, omdat het soms wordt beschouwd als de 'ontbrekende schakel' tussen de geslachten *Hepatica* en *Anemone*.

- *Rijk*: Plantae
- *Klasse*: Magnoliopsida (Tweezaadlobbigen)
- *Orde*: Ranunculales
- *Familie*: Ranunculaceae (Ranonkelfamilie)
- *Geslacht*: *Hepatica*
- *Soort*: *H. falconeri*

Synoniemen

Een belangrijk synoniem voor *Hepatica falconeri* is *Anemone falconeri* Thomson. Dit synoniem weerspiegelt de nauwe taxonomische verwantschap met het geslacht *Anemone*, waarin de plant oorspronkelijk door Thomson werd geplaatst. De huidige geaccepteerde naam is *Hepatica falconeri* (Thoms.) Steward.

Variëteiten en cultivars

Er zijn geen bekende, wijdverspreide variëteiten of cultivars van *Hepatica falconeri*. De plant wordt voornamelijk in de teelt behouden als de botanische soort, gewaardeerd om zijn unieke morfologische kenmerken, zoals de relatief laag geplaatste omwindselbladeren en de bloei met het nieuwe blad. Er worden echter wel hybriden tussen *Hepatica falconeri* en andere *Hepatica* soorten ontwikkeld.

Familie

Hepatica falconeri behoort tot de Ranunculaceae, de Ranonkelfamilie. Dit is een grote familie van bloeiende planten die voornamelijk kruidachtige soorten omvat. Kenmerkend voor de familie zijn de bloemen zonder echte kroonbladen, waarbij de kelkbladen de functie van de kroonbladen overnemen, en de aanwezigheid van vele meeldraden.

Hoogte

De hoogte van *Hepatica falconeri* is relatief bescheiden en kenmerkend voor een alpiene plant. De plant wordt meestal tussen de 6 en 20 centimeter hoog, waarbij de bloemstelen, afhankelijk van de standplaats, variëren in hoogte tussen ongeveer 10 en 15 centimeter.

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen wit. Af en toe kunnen ze aan de buitenkant, met name aan de onderzijde van de bloemdekbladen (sepala), lichtroze of paars getint zijn. De bloemen verschijnen afzonderlijk op de stelen en hebben een diameter van 1 tot 2 centimeter.

Bladkleur

Het blad is groen, soms met een marmering, en bedekt met korte haren. De onderzijde kan soms een rode gloed vertonen. De bladeren zijn drielobbig en diep ingesneden, met brede tanden en kartels, wat een uniek kenmerk is ten opzichte van andere *Hepatica* soorten. In

tegenstelling tot veel andere *Hepatica*-soorten is het blad van *H. falconeri* bladverliezend (*deciduous*).

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Hepatica falconeri* vindt plaats in het vroege voorjaar. Dit kan variëren van maart tot juni, afhankelijk van de locatie en hoogte. De bloei treedt gelijktijdig op met de ontwikkeling van het nieuwe blad, een kenmerk dat het verschil met de meer bekende *H. nobilis* benadrukt.

Standplaats

Deze plant gedijt het beste op een standplaats in de halfschaduw of zomerse schaduw, bijvoorbeeld onder loofbomen of struiken, in een lichte open plek in het bos. De bodem moet humusrijk zijn, vochtig (maar niet te nat) en goed doorlatend, wat essentieel is om rotting te voorkomen. De soort verdraagt zowel zure als kalkhoudende (alkalische) grond, mits de drainage goed is.

Herkomst

Hepatica falconeri is inheems in Centraal-Azië en de Westelijke Himalaya. De plant wordt aangetroffen in de Pamir- en Tiensjan-gebergten, met name in regio's als Kashmir, Noord-Pakistan, Tadzjikistan en Kirgizië. De natuurlijke habitat bestaat uit rotsachtige hellingen, rotsspleten, en gemengde bossen op hoogtes van 1.835 tot 2.500 meter.

Soort gewas

Het is een overblijvende, kruidachtige vaste plant (*perennial*). De plant groeit vanuit een compacte wortelstok (*rhizoom*) en vormt dichte pollen. Het unieke van *H. falconeri* is het bladverliezende karakter, wat ongebruikelijk is voor veel andere soorten uit het geslacht *Hepatica*.

Vermeerderingswijze

Vermeerdering vindt voornamelijk plaats door zaad, dat onmiddellijk na rijping gezaaid moet worden, of door de deling van vitale pollen na de bloei. Vermeerdering uit zaad is effectief, maar het duurt enkele jaren voordat de zaailingen groot genoeg zijn om te bloeien.

Klimaatzone

Hepatica falconeri is een koude minnende soort die goed winterhard is. Hoewel de exacte USDA-zone minder vaak wordt vermeld dan voor andere *Hepatica* soorten, wordt de plant als perfect winterhard beschouwd, vooral in gebieden met een betrouwbare sneeuwbedekking die bescherming biedt tegen droge vorst.

Insecten

Zoals bij veel planten uit de Ranonkelfamilie, worden de bloemen van *Hepatica falconeri* bezocht door insecten. Bijen, vliegen en kevers behoren tot de bestuivers. De plant is een vroege bloeier en biedt daarmee een waardevolle voedselbron voor insecten in het vroege voorjaar.

Bronvermelding

<https://www.ashwoodnurseries.com/shop/hepatica-falconeri.html>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Hepatica>

<https://www.nargs.org/article/finding-hepatica-falconeri>

<https://efloraofindia.com/efi/anemone-falconeri/>

<https://hepatica.de/wp-content/uploads/2022/11/Hepatica-falconeri-ENG.pdf>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Hepatica</i> (levervormig blad); <i>falconeri</i> (vernoemd naar H. Falconer)
Taxonomie	<i>Rijk:</i> Plantae, <i>Orde:</i> Ranunculales, <i>Familie:</i> Ranunculaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Hepatica</i> , <i>Soort:</i> <i>H. falconeri</i>
Synoniemen	<i>Anemone falconeri</i> Thomson
Variëteiten en cultivars	Geen wijdverspreide cultivars, voornamelijk de botanische soort
Familie	Ranunculaceae (Ranonkelfamilie)
Hoogte	6 tot 20 cm
Bloemkleur	Wit, soms lichtroze/paars getint aan de buitenkant
Bladkleur	Groen, soms gemarmerd, bladverliezend, drielobbig
Bloeiperiode	Maart tot juni (vroeg voorjaar)
Standplaats	Halfschaduw/zomerschaduw, humusrijke, vochtige, goed doorlatende, kalk- of zuurminnende grond
Herkomst	Centraal-Azië en Westelijke Himalaya (Pamir, Tiensjan)
Soort gewas	Overblijvende, kruidachtige vaste plant (<i>perennial</i>), bladverliezend
Vermeerderingswijze	Zaad (direct zaaien), deling van de pol
Klimaatzone	Goed winterhard (alpiene soort, prefereert sneeuwbedekking)
Insecten	Trekt bijen en andere vroege bestuivers aan